

VAN ZOYS TOT SOEST

TIJDSCHRIFT VAN DE
"HISTORISCHE VERENIGING SOEST"

OMSLAG VAN ZOYS TOT SOEST / 21e jaargang nummer 1

voorzijde foto 'Heidewijck'

Foto omslag:

Landhuis Heidewijck, Banningstraat 3, Soesterberg.

Historische Vereniging Soest

Opgericht 8 mei 1980.

Bestuur:

Voorzitter	: W.P. de Kam, Emmalaan 3, Soest
Secretaris	: Mevr. WJ.M. Schalkx-Jongeling, Korte Melmweg 21, Soest (035-6012769)
Penningsmeester	: A.F.M. Krijger, Clemensstraat 54, Soest
Overige leden	: R.P. van Dorresteyn, Kolonieweg 6a, Soest A.J. van den Dijssel, Irenelaan 7, Soest J.E.J. Hilhorst, Plasweg 57a, Soest W.C.J.M. Peters, van Mecklenburglaan 24, Soest Mevr. J.M. van de Poll, Reigerpad 54, Soest. W. Routers, Cimbaal 19, Soest.
Redactiecommissie	: J.E.J. Hilhorst W.P. de Kam W.C.J.M. Peters A.F.M. Krijger
Redactie-adres	: Plasweg 57a, telefoon: 035 - 6018639 E-Mail: johhilh@casema.net
Homepage	: www.soest.nl/hvs

Omslag : W. Routers
Grafische verzorging : Drukkerij Practicum BV, Torenstraat 22a, Soest
Alle rechten voorbehouden.

Overname uit deze uitgave is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van het bestuur van de Historische Vereniging Soest.

SOESTER MONUMENTEN : Egghermonde

Henk Gerth

In Soesterberg staat aan de Banningstraat no.6, een van de mooiste monumenten die Soest rijk is. Vroeger stond hier een huis "Onder Water" genaamd. Dit huis werd vervangen door een boerderij, die op haar beurt weer vervangen werd door de villa "Bloemheuvel". Dit was een gebouw van de Utrechtse Gezondheidskolonie. In 1914 werd het gebouw vervangen door het landhuis "Egghermonde". Mevrouw E.van Steijn uit den Haag gaf aan architect C.Sweris uit Baarn de opdracht voor ontwerp en bouwen. De zoon van mevrouw Steijn was vlieger op Soesterberg. Omstreeks 1920 koopt de directeur van de Nederlandse Bank Mr.P.J.C.Tetterode het landgoed. In de W.O.II nemen de brandweer en de luchtbescherming intrek in het pand. Na de oorlog blijft het pand lange tijd leeg staan. In de jaren '80 wordt het landgoed weer gerestaureerd. Van het bosareaal blijft weinig over want hier wordt de nieuwe wijk "Bloemheuvel" gebouwd, die in de plaats komt van de wijk "Ons Belang" welke totaal afgebroken wordt.

Het landhuis ligt in een geometrische tuin met aangebouwd koetshuis. Het landgoed is te bereiken via een kaarsrechte oprijlaan aan weerszijden geflankeerd door drie rijen beuken.

In een rechthoek om het huis staan lindebomen. Het landhuis is een rechthoekig stenen pand met een bouwlaag onder een lichtdoorzalend Mansardedak, gedekt met licht grijze leien. In het midden bevindt zich de ingang, onder een halfrond schijnbalkon met balustrade boven een halfrond terras met treden. Boven de ingang een drielichtvenster met roeden verdeling. Onder de nok is een oeuil de boeuf. Links van de middenpartij een rondbogige inpandige galerij waarin een tweede toegangsdeur. Dakkapellen met roeden verdeling, gekoppelde vensters met roeden bovenlichten en luiken. Aan de achtergevel een terras met een door zuilen gedragen balkon, dat over de hoek van de rechtergevel doorloopt.

BRON: MONUMENTEN INVENTARISATIE PROJECT.
SOESTERBERG VAN TOEN EN NU DOOR D. EN W. TOP

DE KWARTIERSTAAT VAN GRIETJE VAN FULPEN (DEEL2)

Dick van Fulpen

In een vorig artikel is ingegaan op de (voor)ouders van Grietje van Fulpen. In dit deel volgt haar nageslacht. Voor de duidelijkheid hieronder de verklaring van de gebruikte afkortingen.

EK – Eemlandse Klappers : Toegangen op archiefbestanddelen betrekking hebbend op Eemland, daaronder te verstaan het gebied, dat als kwartier van Eemland deel uitmaakte van Utrecht ten tijde van de Republiek / bewerkt door J.H.M. Putman en H.A. Burgmans-Feenstra. – [een] uitgave van Genealogische Documentatie Service. – [Hollandsche Rading].

EK 13: Dopen Soest tot 1812

GAAf – Gemeentearchief Amersfoort

GAS-BR – Gemeentearchief Soest-Bevolkingsregister

GAU – Gemeentelijke Archiefdienst Utrecht

PK – persoonskaart Centraal Bureau voor Genealogie – Den Haag

RAU – Rijksarchief Utrecht

HUA – Het Utrechts Archief, per 1 januari 1999 de samenvoeging van het Rijksarchief Utrecht en de Gemeentelijke Archiefdienst Utrecht.

De term 'akte' verwijst naar het nummer van de betreffende geboorte-, huwelijks- of overlijdensakte. De aangifte van een doodgeboren kind wordt meestal opgemaakt in een overlijdensakte, soms echter in een geboorteakte, waar dit dan expliciet wordt gemeld.

Joop van Fulpen (1916-1990) brengt een kruitwagen met turf, die zijn schoonvader Dirk van de Heuvel in het Soesterveen heeft gestoken, naar het erf van de boerderij aan de Veenzoom². Dirk heeft dit turfsteken tot in de jaren 50 volgehouden en is daarmee de laatste turfsteker van Soest geweest!

I. Grietje van Fulpen, werkster, gedoopt op 13 september 1807 te Soest (EK 13/122) (doopgetuige was *Antje Teunisse Roeten*), overleden op 22 april 1899 te Soest (RAU akte 32), dochter van *Theunis Hendrikse van Fulpen* (daghuurder en dagloner) en *Teuntje van 't Klooster* (arbeidster).

Haar kinderen van een onbekende man:

- 1 **Theunis van Fulpen**, geboren op 17 januari 1829 te Soest (RAU akte 5), volgt onder II.
- 2 **Jannetje van Fulpen**, geboren op 14 september 1832 te Soest in de Kerkebuurt (RAU akte 42), overleden op 27 oktober 1832 aldaar op de Bunt (RAU akte 41).

Grietje is getrouwd op 13 januari 1833 te Soest (RAU akte 1) (2) met **Volkerus (Volkert) Schouten**, daghuurder en metselaar, gedoopt op 7 april 1808 te Soest (EK 13/107) (doopgetuige was *Bartje Volkerze Schouten*), overleden op 23 oktober 1869 te Soest (RAU akte 64), zoon van *Peter Volkerze Schouten* (tapper en stoelenmatter) en *Jannitje Stoffelze de Graaf* (werkster).

Uit dit huwelijk:

- 3 **Jannetje Schouten**, geboren op 13 december 1833 te Soest.
- 4 **Petronella Schouten**, geboren op 4 juli 1836 te Soest. Petronella is getrouwd op 9 augustus 1856 te Soest (RAU akte 10) met **Kornelis van den Brink**, geboren rond 1828 te Baarn, zoon van *Gerrit van den Brink* (herder) en *Wilhelmina Teunisse Driest*.
- 5 **Everarda Schouten**, dienstbode, geboren op 28 maart 1838 te Soest.
- 6 **Franciscus Schouten**, metselaar, geboren op 6 februari 1841 te Soest.
- 7 **Pieter Schouten**, arbeider, geboren op 7 december 1844 te Soest, overleden op 8 december 1883 aldaar (HUA akte 61). Pieter is getrouwd op 9 november 1872 te Soest (RAU akte 23) met **Clasina van Ooijen**, geboren rond 1847 te Soest, dochter van *Gerrit van Ooijen* en *Metje van Zeelen*. Clasina is later getrouwd op 16 juni 1888 te Soest (RAU akte 10) met *Gerrit Ruijter*, geboren rond 1861 te Soest, zoon van *Gerrit Ruijter* en *Aaltje Onwezen*.
- 8 **Doodgeboren zoon**, geboren op 13 januari 1848 te Soest in de Birkte (RAU ovl.akte 7).
- 9 **Doodgeboren zoon**, geboren op 6 december 1848 te Soest in de Birkte (RAU ovl.akte 73).
- 10 **Margaretha Schouten**, geboren op 6 december 1848 te Soest. Zij had van een onbekende man een dochter. Margaretha is getrouwd op 26 oktober 1872 te Soest (RAU akte 19) (2) met **Geurt Reijerse**, arbeider, spoorwegwachter en koopman, geboren op 7 april 1848 te Soest, overleden op 9 februari 1916 aldaar, zoon van *Gerrit Reijerse* (daghuurder, vilder en koopman) en *Gerritje van 't Klooster*, (GAS-BR V 189).

II Theunis van Fulpen, arbeider, geboren op 17 januari 1829 te Soest (RAU akte 5), overleden op 13 februari 1890 aldaar, natuurlijke zoon van *Grietje van Fulpen* (I). Theunis is getrouwd op 9 april 1853 te Soest (RAU akte 8) met **Geertruij van Doorn**, werkvrouw, geboren op 15 oktober 1831 te Soest op de Bunt (RAU akte 60), overleden op 12 februari 1910 aldaar, dochter van *Jan van Doorn* (daghuurder en landman) en Maria Veldhuizen (boerenwerkster). Zij woonde op de Bunt B170 (GAS-BR 224).

Uit dit huwelijk:

- 1 **Grietje van Fulpen**, geboren op 17 mei 1853 te Soest, volgt onder III-a.
- 2 **Jan van Fulpen**, geboren op 25 januari 1856 te Soest (RAU akte 6), volgt onder III-b.
- 3 **Maria van Fulpen**, geboren op 27 maart 1858 te Soest, wonende te Utrecht en te Maartensdijk, overleden op 26 augustus 1921 te Utrecht aan de Loevenhoutschendijk (GAU akte 1180). Zij verhuist naar Maartensdijk op 5 maart 1883 (GAS-BR II 56). Maria is getrouwd op 21 april 1883 te Soest (RAU akte 4) met **Wouter Elschot**, arbeider, geboren rond 1855 te Soest, wonende aldaar en te Achttienhoven, zoon van *Jan Elschot* en *Jannetje Voskuijlen*.
- 4 **Teuntje van Fulpen**, geboren op 8 juli 1861 te Soest.
- 5 **Theunis van Fulpen**, arbeider, geboren op 11 december 1864 te Soest, wonende aldaar, overleden op 15 september 1903 te Utrecht (RAU akte 51, GAU akte 1380 genaamd Teunis van Vulpen).
- 6 **Nicolaas van Fulpen**, geboren op 18 september 1867 te Soest, volgt onder III-c.
- 7 **Jannetje van Fulpen**, geboren op 25 september 1871 te Soest
- 8 **Evertje van Fulpen**, dienstbode, geboren op 10 maart 1874 te Soest. Zij verhuist op 13 augustus 1902 naar Hilversum, naar Soest op 15 september 1902 (GAS-BR 224).

III-a **Grietje van Fulpen**, dienstmeid, geboren op 17 mei 1853 te Soest, dochter van *Theunis van Fulpen* (II) en *Geertruij van Doorn*. Zij verhuist naar Maartensdijk op 3 maart 1880 (GAS BevR II 56). Haar dochter van een onbekende man:

- 1 **Grietje van Fulpen**, geboren op 6 november 1875 te Soest.

Grietje is getrouwd op 9 mei 1896 te Soest (RAU akte 11) met **Evert Kool**, bezembinder, geboren rond 1844, zoon van *Gijsbert Kool* en *Maria van 't Klooster*. Evert was weduwnaar van Maria Clasina de Grijff, overleden voor

1896. Uit de huwelijksakte: "de voogd Evert Kool voornoemd en de toeziend voogd Anthonius van Fulpen hebben hun toestemming tot het huwelijk verleend"

Grietje is getrouwd op 14 oktober 1882 te Soest (RAU akte 15) (2) met **Hendrik Hasselbach**, geboren rond 1846 te Soest, zoon van *Wessel Hasselbach* en *Wilhelmina Hendrikse van Klooster*.

Uit dit huwelijk:

- 2 **Doodgeboren zoon**, geboren op 5 februari 1884 te Soest (HUA ovl.akte 7).
- 3 **Wessel Hasselbach**, geboren rond 1885 te Soest. Wessel is getrouwd op 17 mei 1912 te Soest (RAU akte 19) met **Gerrigje Oremus**, geboren rond 1885 te Zeist, dochter van *Hendrik Oremus* en *Maria van Soest*.

III-b Jan van Fulpen, arbeider en seinwachter, geboren op 25 januari 1856 te Soest (RAU akte 6), overleden op 17 mei 1920 aldaar (GAS-BR 222), zoon van Theunis van Fulpen (II) en Geertruij van Doorn. Hij woonde aan de Birkstraat B72 en C187 (GAS-BR) Jan is getrouwd op 4 oktober 1882 te Amersfoort (GAAf akte 83) met **Rijkje van de Loodijk**, geboren op 6 juli 1857 te Amersfoort, overleden op 8 februari 1915 te Soest, dochter van Hendrik van de Loodijk (arbeider en bouwknacht) en Jannetje van de Broek.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Theunis van Fulpen**, geboren op 1 oktober 1883 te Soest, volgt onder IV-a.
- 2 **Johanna van Fulpen**, geboren op 31 januari 1886 te Soest, overleden op 23 december 1952 aldaar door het verbranden van haar huis stierf zij een tragische dood, begraven op 27 december 1952 aldaar op het R.K. kerkhof. Zij verhuist 14 december 1903 naar Hoogland, keert terug naar Soest op 2 maart 1905 vanuit Leusden, verhuist 8 mei 1905 naar Laren NH en keert weer terug naar Soest op 11 juni 1909 (GAS-BR 222). Johanna is getrouwd op 2 juli 1909 te Soest (RAU akte 11) met **Christianus de Ruig**, geboren op 29 maart 1866 te Soest, overleden op 25 april 1934 aldaar, zoon van Huibert de Ruig en Maria van Breukelen. Christianus is eerder getrouwd op 24 mei 1901 te Soest (RAU akte 13) met Petronella Tolboom, geboren op 8 februari 1874 te Soest, overleden op 21 januari 1908 aldaar, dochter van Johannes Tolboom (molenaarsknecht) en Wilhelmina van Dorrestijn.
- 3 **Hendrik van Fulpen**, geboren op 24 juni 1888 te Soest, volgt onder IV-b.

- 4 **Geertruida Clasina (Trui) van Fulpen**, dienstbode, geboren op 6 juli 1891 te Soest, overleden op 2 oktober 1978 te Blaricum. Zij verhuist 27 augustus 1910 naar Hilversum, terug naar Soest op 12 november 1913, weer naar Hilversum op 19 juni 1914, terug naar Soest op 5 juli 1915, nogmaals naar Hilversum op 2 augustus 1915 (GAS-BR 222) Trui is getrouwd op 23 juli 1915 te Soest (RAU akte 25) met **Jan Cornelis Ganzevles**, geboren op 3 september 1893 te Putten, overleden op 28 oktober 1949 te Hilversum, zoon van Johannes Ganzevles en Hermina Keizer
- 5 **Johannes (Jan) van Fulpen**, geboren op 25 november 1893 te Soest, volgt onder IV-c.
- 6 **Hermanus Wilhelmus (Manus) van Fulpen**, geboren op 23 januari 1897 te Soest, volgt onder IV-d.
- 7 **Regina Maria van Fulpen**, geboren op 2 november 1899 te Soest, overleden op 23 april 1966 aldaar in ziekenhuis Zonnegloren, begraven op 27 april 1966 aldaar op het r.k. kerkhof. Regina is getrouwd op 9 september 1925 te Soest met **Cornelis van den Berg**, arbeider, geboren op 16 juni 1902 te Soest, overleden op 31 juli 1954 aldaar, begraven op 4 augustus 1954 aldaar op 't R.K. Kerkhof.
- 8 **Wilhelmina van Fulpen**, geboren op 11 april 1902 te Soest, overleden op 14 december 1902 aldaar.

IV-a Theunis van Fulpen, landarbeider, geboren op 1 oktober 1883 te Soest, overleden op 23 oktober 1940 te Bodegraven, zoon van *Jan van Fulpen* (III-b) en *Rijkje van de Loodijk*. Hij verhuist op 1 november 1902 uit Houten naar Soest (GAS-BR 222). Theunis is getrouwd op 12 november 1909 te Soest (RAU akte 29) met **Reijertje Seezink**, geboren op 5 februari 1881 te Soest, dochter van *Jacobus Gijsbertus Seezink* en *Johanna Roest*. Het gezin verhuist op 1 mei 1914 naar Bodegraven (GAS-BR 226).

Uit dit huwelijk:

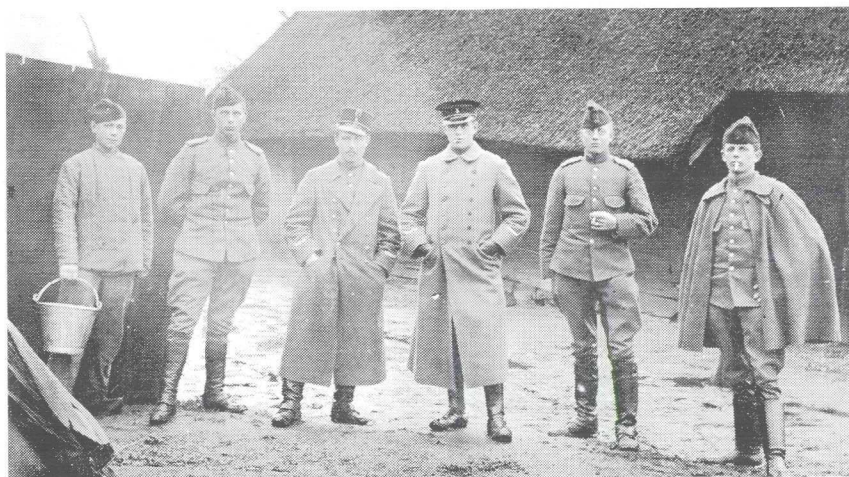
- 1 **Johannes Jacobus van Fulpen**, geboren op 11 oktober 1910 te Soest, volgt onder V.
- 2 **Johanna Regina van Fulpen**, geboren op 14 september 1911 te Soest.
- 3 **Jacobus Anthonius van Fulpen**, geboren op 13 februari 1914 te Soest.
- 4 **Regina van Fulpen**, geboren op 22 juli 1916 te Bodegraven.

V Johannes Jacobus van Fulpen, landarbeider, geboren op 11 oktober 1910 te Soest, wonende te Kamerik, zoon van *Theunis van Fulpen* (IV-a) en *Reijertje Seezink*. Johannes was gehuwd met **Cornelia Maria Teunissen**.
Uit dit huwelijk:

- 1 **Doodgeboren dochter**, geboren op 10 december 1937 te Kamerik.

IV-b Hendrik van Fulpen, arbeider, geboren op 24 juni 1888 te Soest, overleden voor 1939 aldaar, zoon van *Jan van Fulpen* (III-b) en *Rijkje van de Loodijk*. Hij woonde in 1924 vermoedelijk bij zijn broer Manus op de Molenstraat W.Z. 3. In 1934 was hij voorzitter van de afdeling Soest van de Nederlandse R.K. Land- en Tuinarbeidersbond St. Deus Dedit. Hendrik is getrouwd op 24 november 1916 te Soest (RAU akte 49) met **Nelletje Hilhorst**, geboren in het jaar 1883 te Soest, dochter van *Everhardus Hilhorst* en *Metje Cornelisse*. Zij had van een onbekende man een dochter.
Uit dit huwelijk:

- 1 **Regina Johanna van Fulpen**. Regina was gehuwd met **Huibert de Ruig**, geboren op 20 februari 1905 te Soest, zoon van *Christianus de Ruig* en *Petronella Tolboom*.

Waarschijnlijk begin van de oorlog: rechts Jan van Fulpen (1893-1968)

IV-c Johannes (Jan) van Fulpen, korporaal werkmeester Luchtvaart Afdeling, geboren op 25 november 1893 te Soest, wonende aldaar, overleden op 24 december 1968 aldaar, begraven op 27 december 1968 aldaar op het kerkhof aan de Dalweg, zoon van *Jan van Fulpen* (III-b) en *Rijkje van de Loodijk*.

Jan is getrouwd op 23 juni 1921 te Weesp met **Leentje Dashorst**, geboren op 25 juli 1898 te Weesp, wonende te Soest, overleden op 21 april 1957 te Amersfoort na een kortstondige ziekte voorzien van de H.H. Sacramenten onder de Paaswake in het R.K. Ziekenhuis, begraven op 25 april 1957 te Soest op het R.K. Kerkhof aan de Dalweg, dochter van *Gerardus Dashorst* (boerenknecht) en *Johanna Reijerse*. Zij verhuist op 1 november 1915 naar Amsterdam. Op 16 oktober 1916, zij is op dat moment dienstbode keert ze weer terug naar Weesp. Vervolgens vertrekt zij op 23 maart 1917 weer naar Amsterdam Heerengracht 4 om in februari 1919, zij is dan werkster, weer terug te keren naar Weesp Ossenmark 37.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Johannes (Joop) van Fulpen**, geboren op 12 mei 1916 te Amsterdam, overleden op 12 november 1990 aldaar Klaarwaterweg 80, gecremeerd op 15 november 1990 te Utrecht in crematorium Daelwijck. Joop is in ondertrouw gegaan op 30 april 1942 te Soest en getrouwd op 20 mei 1942 aldaar met **Johanna (Annie) van den Heuvel**, geboren op 14 oktober 1917 te Soest, dochter van *Dirk van den Heuvel* (landbouwer) en *Joanna Tolboom*.
- 2 **Regina Johanna (Rie) van Fulpen**, geboren op 18 februari 1923 te Soest.

IV-d Hermanus Wilhelmus (Manus) van Fulpen, arbeider, geboren op 23 januari 1897 te Soest, overleden op 27 december 1967 aldaar, zoon van *Jan van Fulpen* (III-b) en *Rijkje van de Loodijk*.

Manus is getrouwd op 5 september 1928 te Soest (1) met **Johanna Petronella Peters**, geboren op 6 december 1896 te Valburg, overleden op 24 juli 1955 te Amsterdam.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Doodgeboren kind**, geboren op 15 november 1929 te Soest.
- 2 **Johannes Martinus van Fulpen**, geboren op 26 augustus 1930 te Soest (PK), overleden op 4 september 1930 aldaar.
- 3 **Martinus Johannes van Fulpen**, geboren op 26 augustus 1930 te Soest (RAU akte 121), overleden op 17 december 1938 aldaar.
- 4 **Regina Catharina van Fulpen**, geboren op 12 augustus 1931 te Soest (PK). Regina is getrouwd op 4 februari 1959 te Soest met **J.H. van Breukelen**.
- 5 **Catharina Regina (Toos) van Fulpen**, geboren op 16 juni 1935 te Soest (PK). Catharina is getrouwd op 22 april 1959 te Soest (PK) met **Gijsbertus J. Hilhorst**.

Hermanus is nogmaals getrouwd op 3 augustus 1960 te Soest (2) met **Wilhelmina Cornelia Cabalt**, geboren op 29 februari 1904 te Amsterdam.

III-c Nicolaas van Fulpen, arbeider, geboren op 18 september 1867 te Soest, overleden op 8 februari 1941 aldaar, zoon van *Theunis van Fulpen* (II) en *Geertruij van Doorn*. Hij woonde Kerkpad A374, Kleine Melmweg B10, Soesterbergsestraat B57, Birkstraat B96 en C211 (GAS-BR 223) en in 1924 op Birkstraat 60. Nicolaas is getrouwd op 18 november 1898 te Soest (RAU akte 28) met zijn halfnicht **Gerritje Schouten**, geboren op 15 september 1873, overleden op 5 januari 1941 te Soest, dochter van *Pieter Schouten* (arbeider) en *Clasina van Ooijen*.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Theunis Pieter van Fulpen**, arbeider, geboren op 23 oktober 1899 te Soest. Hij woonde in 1924 op Birkstraat 60, vanaf 1930 op Ossendamweg 12 (later omgenummerd naar 36). Theunis is getrouwd op 26 oktober 1927 met **A.M. van Hamersveld**.
- 2 **Clasina Petronella van Fulpen**, geboren op 11 juli 1901 te Soest. Clasina is getrouwd op 20 juni 1923 met **J. Hilhorst**.
- 3 **Petrus van Fulpen**, boerenknecht en wegwerker NS, geboren op 7 augustus 1903 te Soest, overleden op 24 november 1982 aldaar. Hij woonde in 1924 op de Grote Melmweg 2 als boerenknecht, in 1934 op de Oude Utrechtseweg 5a en vanaf 1937 op Duinweg 2e, later omgenummerd tot 12. Petrus is getrouwd op 29 oktober 1930 te Soest met **G. Kok**.
- 4 Doodgeboren dochter, overleden te Soest (RAU akte 3).

Leentje Dashorst (1898-1957) met haar dochter Regina (1923)

VAN OORSPRONG..... (deel 3)

Marcel Vossestein

Aan de hand van het notulenboek van de voorloper van het IVN-Eemland blikken we terug op het ontstaan van de natuurbeschermingsactiviteiten in Eemland. In krachtige pennenstreken staat het op het schutblad:

*Notulenboek der Natuurwacht Vereeniging
"Eemland" gevestigd te Soest*

In een zwierig handschrift is het opgetekend: het ontstaan van het actief beschermen van de natuur. Uit eerbied hieronder ook ditmaal de letterlijke weergave van de eerste bestuursdaden in oorlogstijd. Deze aflevering een samenkomst, gevolgd door een bestuursvergadering in oorlogstijd. De breedsprakige verslagen van de eerste secretaris met z'n zwierig handschrift moeten we missen. De spellingcontrole van onze moderne tekstverwerkers hebben weinig waardering voor z'n schrijfwijze, vooral voor de leesbaarheid. Ook in dat opzicht vormen de notulen een tijdsdocument. Via het compactere handschrift van de nieuwe secretaris maken we kennis met de Soester natuur onder oorlogsomstandigheden.

Notulen der Bestuursvergadering op Maandag 10 Februari 1941 in Hotel Trier des n.m. 3 uur.

Aanwezig de H.H. Wielenga, Rowe.
Verhinderd de Hr Bosch v. Drakestein.
Niet verschenen de Hr. Insinger.

Tot zijn spijt moet de Voorzitter, Ds. D.K. Wielenga deze vergadering verdagen en wordt besloten de volgende Bestuursvergadering te houden op Woensdag 2 April 1941 in Hotel Trier des n.m. 3 uur.

Notulen der Bestuursvergadering op Woensdag 2 april 1941 in Hotel Trier des. N.m. 3 uur.

Aanwezig de H.H. D.K. Wielenga (voorzitter) , Insinger en Rowe.
Niet verschenen de Hr. Bosch v. Drakestein.

De Voorzitter Ds. Wielenga, opent te 3.15 de vergadering. Hij deelt allereerst mede dat hij tot zijn spijt de Hr. Lahr van woonplaats is veranderd en dus zijn functie als Secretaris niet langer kon waarnemen. Gelukkig is echter voor deze vacature een nieuw lid gevonden die zich bereid verklaard heeft deze functie op zich te nemen en wel de Heer B.J. Vellenga.

De Voorzitter brengt verslag uit van de Algemene Vergadering van de n Bond tegen Verontreiniging van Natuur en Stad gehouden op 1 Maart j.l. in Hotel Terminus te Utrecht alwaar de Voorzitter en Leider aanwezig waren.

De Voorzitter heeft uitleg gegeven hoe het misverstand heeft plaats gehad waardoor de N.W. Eemland in 1940 zijn werkzaamheden niet heeft kunnen uitoefenen en werd erkend dat de fout wel degelijk bij den Bond heeft gelegen. De Voorzitter der Bond, Dr. Joh. H. Van Burkem, verzocht de Hr. Wielenga zijn excuus te willen aanvaarden en sprak de hoop uit dat de N.W. Eemland in 1941 met dezelfde toewijzing haar werkzaamheden zou voortzetten als de jaren daarvoor.

De Hr. Insinger oppert het vermoeden dat er dit jaar weinig gepatrouilleerd zal kunnen worden, daar zeer veel terrein door de bezetting als verboden is verklaard en stelt voor dat het Bestuur zich eerst met den Ortscommandant in verbinding zal stellen en een aanvraag tot toestemming voor de werkzaamheden tot hem richten.

Ook meent de Hr. Insinger dat het nu beter zal zijn dit jaar wel degelijk een Koninglijke goedkeuring aan te vragen voor onze N.W. daar de vereeniging dan zelfstandiger zal kunnen werken en niet afhankelijk is van den Bond, ook veronderstelt hij dat het misschien dan ook het ariër-vraagstuk onder oog gezien moet worden. Ook wordt verondersteld meer contact te verkrijgen met de Hr. Schenkenbung van Mierop. Daar de Hoofdleider de Hr. Burdet tijdelijk in het buitenland is, wordt deze functie voorlopig waargenomen door de Hr. Westeroëen van Meeteren. Genoemde Heer zou het zeer op prijs stellen in de gelegenheid te worden gesteld meerdere bijzonderheden van de N.W. Eemland te vernemen betreffende de werkzaamheden en tevens zooveel mogelijk kennis te maken met onze Natuurwachters. De Voorzitter stelt voor de Waarnemend Hoofdleider voor de eerst volgende Algemene Vergadering uit te nodigen.

Ook zullen zoo spoedig mogelijk de Reglementen voor de Natuurwacht gedrukt worden en wel in zakformaat.

De Benoeming van een Secretaris zal dan op de volgende Algemene Vergadering plaatsvinden.

Besloten wordt op Donderdag 15 mei des n.m. 3 uur in Hotel Trier een Algemene Vergadering voor de N.W. Eemland te houden en dit zo spoedig mogelijk bekend te maken, nadat de Voorzitter eenige inlichtingen heeft ingewonnen over werkmogelijkheid, Kon. Bewilliging en de Voorzitter ten 4,30 n.m. de vergadering.

Voorzitter:

D.K. Wielenga.

de Secretaris:

P.J.Vellenga.

De volgende aflevering wordt in lengte het drievoudige. Men blik in de Algemene Vergadering gedetailleerd en uitgebreid terug op het eerste oorlogsjaar. Het geeft een goede indruk van de beperkingen, die de bezetting tot gevolg had voor het werk van de Natuurwacht Eemland. Met lede ogen moet men het een en ander aanzien. Moedig probeert men de werkzaamheden op de omstandigheden aan te passen. Ook het ledental en de financiën zijn niet zonder zorgen.

IN MEMORIAM WIM IBO

Jan van Steendelaar

Cabaretgoeroe Wim Ibo (1918-2000) is overleden. Is er reden om daaraan in Van Zoys tot Soest aandacht te besteden, vraagt u zich misschien af. Het antwoord is 'ja'. Vooral dankzij Ibo is namelijk een stukje Soester geschiedenis bewaard gebleven: het ondergrondse cabaret De Molshoop op De Eng.

In de terugblik in de media op leven en werk van de geschiedschrijver van het Nederlandse cabaret werd terecht met bewondering gewezen op het standaardwerk (met de eretitel cabaretbijbel) dat Ibo onder de titel 'En nu de moraal van dit lied; 75 jaar Nederlands cabaret' in 1970 over de geschiedenis van het Nederlands cabaret schreef. In dit naslagwerk wordt ruime aandacht besteed aan de korte, maar belangrijke periode dat het unieke theater in Soest heeft bestaan, van medio juli tot halverwege oktober 1945. Belangrijk omdat het theater direct na de oorlog voor een grote groep artiesten een 'bindmiddel' was. Zij beschouwden 'De Molshoop' als de basis van de herleving van het Nederlandse cabaret van na de oorlog, het beginpunt om van daaruit hun eigen weg in te slaan.

Het was op 28 november 1998 dat fotograaf Patrick van Emst en ondergetekende op bezoek waren bij Ibo in zijn fraaie grachtenpand aan de Amsterdamse Herengracht. De telefonische afspraak was direct gemaakt. Dat was een meevaller, want mensen die Ibo beter meenden te kennen, hadden ons erop voorbereid dat we „een oude, knorrige man" te spreken zouden krijgen. Het tegendeel was dus waar. De ontvangst was ook allerhartelijkst, de medewerking van Ibo buiten verwachting. Niets was hem te veel om tussen de honderden plakboeken, zorgvuldig opgeborgen in dekenkisten, naar dat ene boek uit 1945 te zoeken waarin hij foto's van en knipsels over De Molshoop had geplakt. Hij was er zo zuinig op, dat hij direct liet weten: „Er gaat niets de deur uit." Maar fotograferen en kopiëren was geen enkel bezwaar.

Het was een gezellige middag in Amsterdam. De 'oude, knorrige man' voor wie we gewaarschuwd waren, bleek althans voor ons een vriendelijk, behulpzaam mens te zijn. Een man die bereid was diep in z'n geheugen te graven om zoveel mogelijk gegevens over De Molshoop naar boven te halen, overtuigd als ook hij was van het belang van een zo goed en volledig mogelijke geschiedschrijving.

Op dezelfde hartelijke wijze waarop we waren binnengelaten, namen we afscheid. Met zijn verzoek en onze belofte om hem ons blad 'Van Zoys tot

Soest' met het resultaat van het gesprek toe te sturen. Dankzij Els Stolwijk is dit ook gebeurd. Later heeft Ibo nog laten weten dat hij de artikelen met plezier had gelezen en met genoeg had meegewerkt aan het vastleggen van dit stukje Soester geschiedenis.

Hem past daarvoor de dank van allen die de geschiedenis van Soest ter harte gaan!

(Onder de titel 'Ondergronds cabaret „De Molshoop“': in 1946 zand erover' werden in de winteruitgave 1998 nr. 3 en de voorjaarsuitgave 1999 nr. 4 de artikelen gepubliceerd op basis van het bezoek aan Wim Ibo. Redactie.)

Wim Ibo over het ondergronds cabaret „De Molshoop“ in gesprek met ons lid Jan van Steendelaar, die belangstellend het album bekijkt waarin die periode is vastgelegd. (Foto Patrick van Emst.)

DE OUDE GILDEBOEKEN

Rainoud van Dorresteyn

Het Groot Gaesbeeker Gilde of Sint Aechten Schuttersgilde is de oudste vereniging van Soest. Er bestaat een kopie van een afschrift uit 1560, waarin zoals we nu zouden zeggen de statuten en gebruiken vastgelegd worden. Opnieuw, want direct aan het begin van deze kopie is er sprake van een nog ouder, verloren gegane, geschrift over hetzelfde onderwerp.

Rond 1680 speelt er blijkbaar onenigheid, want het oudst bewaard gebleven gildeboek start met een beschrijving, wie er al dan niet lid mogen zijn van het Soester gilde aan de hand van een praktijkvoorbeeld, waarover twijfel is gerezen. Dit boek bevat verder een verantwoording van de kosten en de baten van de daarop volgende eeuw.

De baten werden bijna uitsluitend gehaald uit de opbrengst van enkele percelen weiland, die bij opbod verhuurd werden voor een bepaalde tijd. Waarschijnlijk is dit de reden geweest dat het gilde als een van de zeer weinige boven de grote rivieren bewaard is gebleven, want de kas-tegoeden kwamen aan de leden toe en werden om de paar jaar door middel van voor die tijd waarschijnlijk overvloedige feestmaaltijden in gezellig samenzijn gedurende enkele dagen "verteerd".

De condities van de veilingprocedure en alles wat daarmee samenhangt worden aan het begin van het eerste gildeboek beschreven. Hieronder volgt deze juridische beschrijving, in de toen gebruikelijke taal, met cursief een enkele verduidelijking of vermoeden van soms nauwelijks meer te lezen woorden.

Condijtijen ende voorwaerde waerna Arie Cornelisz Haen als Ouderman indertijd van het Sinte Agata SguttersGilde neffens Aert Huiberts en Aert Thonisz Sijne Raedtsheren aan den meest byedende verhuuyren sullen te weyden versgeyden parseelen van weylandenden voornoemden Sgutterye gilde toebehoorende ende dat in maniere ende op condytijen hierna besgreven actum te Soest desen 30e november 1682 ouden stijl

Inden eersten sal men na besgreven parceelen verhuuyren voor den tydt van ses agtereenvolgende Jaeren daervan de huyre haer inganck nemen Kerssemis eerst comende dese Jaers 1682 ofte Sint Petry adcathedram (18 januari) daer aen volgende 1683 ... dat geduerende tot die expiratye vande voor... ses Jaere inkluijs

(de huur werd aangegaan voor 6 jaar en ging in rond de jaarwisseling)

Item sal men het voors Lant verhuyeren by (*Carolus*) guldens tot twintig stuyvers stuck ende dat van alles vrygelt sonder eeniygt Cortynghe van geen Imposijtyen ofte Sgatiynghe sowel (*ordynantyen*) als det Ordynaris die daar al gereedt op gesteld syn ofte nog in toecomende tyden daer op gesteld mogte worden als meede van sHeeren beede ende andere Sgattynghe hoedanig die geheelen ofte genaemt soude moghen worden maer altijd vrijgelt te betaelen niet teegenstaende eenyge sHeeren placaeten ofte exaepthyen van Cortyngen die de huerders hier inne te bate souden coomen de welcke nu ofte hiernamaels gemaect ofte gepubelyceert soude mogen worden daer van de huyders samentelycken renuncieren ende alle lasten van dien beloven te betaelen

(hiermee zijn het betaalmiddel en vrijwaring van aanspraak op kortingen geregeld)

Item sal men het voors landt verhueren te betalen alle jaer op sy behoorelycks pagtdagen te weten Martyny (*St. Maarten 11 november*) in de winter de eene helfte ende Petry adcatheram daeraenvolgende de andere helfte ofte veertien dagen nae elcken termyn der betaelynghe inbegrepen

(betaling van de jaarlijkse pacht gebeurde in de herfst en winter, elke keer de helft)

Item dat nyemant anders dese Landen sullen mogen huyren als ingeseten ofte gildebroeders tot Soest

Dat ook mede de huyders gene andere borgchen sullen moegen stellen als gildebroeders tot Soest

Item soe wy daar eenyge van dese Lande huyrende wort sal gehouden wesen datelyck des sonder te stellen twe goede suffysan Borg daer den ouderman met syn Raedtheeren aan genoeghe sullen ende welcke borghen haer verbinden een voor al en ende een als pryncypaal onder renuncyatie van de exceptyen

(eisen aan huurders en verplichte borgstelling van 2 daartoe geeigende personen)

Item dat nymant van de huyrers selve gehuyrd lant sullen moghen plaggen maer Jaerlycks haer huyrjaeren geduerende gehouden sullen wesen selve Jaer de byesen tot tweemaal des jaers af te maeyen te weten eene inde mey en eene inde (*Cost*) mitsgadres oock die selve landeryen tot twee mael des jaers soo wel binnen als buytenom op te slooten neffens ende jegens haere naeste gebuyren die daeraen geleeghen syn ende de slooten inden wijte van seeven voeten op te maecken om dat de selve Lande haer waeterlosynghe te bequamelycke ende naer behooren moegen hebben

(afplaggen verboden, elk jaar 2 keer biezen maaien en sloten opschonen)

Ende dat de huyders de slootaerde twee voeten van de sloot sullen opleggen dat mede de huyders geen slootaerde ofte den dreck van de peerden ofte beesten van de gehuyrde Sgutterlanden sullen moogen haelen maer de slootaerde van de hoogten inde Laegten sullen moeten brengen Ende dit op peene soo wij dat dese artyculen niet voldoet ende daarvan in gebreecke blijft sal verbuere een tonne bier op yder reyse ofte aegt guldens daervoor te betaelen tot profyt van de gildebreeders ende de selven boeten met den vandel en trom geexecuteerd te worden tot haerluyden costen

(slootaerde niet afvoeren, maar daarmee de lagere delen van het perceel opvullen, op boete van een ton bier of acht gulden, te incasseren in aanwezigheid van gildevaandel en -trommel als ceremoniële getuigen?)

Item de huyrder het Horrelcampien als het campien daer aenm...ck gelegen tot haeren Costen sullen onderhouden aende breede meente (*Breemeentje* ?) een huelle die aldaer naer behooren gemaect inne leydt omme haer water daer door te loozen soo het seleve van oudts gebrueckelyck is ende by de huyders soelange haer huerjaeren geduyrende de selve huelle te onderhouden ende bij sante van dien dat bevonden wordt dat de huyders vant selve te doene in gebreecke blijven sal den ouderman met syne raedtheeren deselev huelle moogen doen maecken ende den penyngen versgyf (*versgrijfen*) op het gewin van den derden pennynge mede tot coste ende lasten van de huyders

(de huurder van de kamp de Horrel is verplicht de heul=duiker te onderhouden, die ligt in/onder de breede meent, waarmee wel zeer waarschijnlijk de oorspronkelijke naam van het Breemeentje bepaald is)

Item dat de bruyckers van de sgutterye landen sullen moeten maecken alle de sulcken roetallen (*roe-tallen* ?) ende banwercken als deselven landen door de oordynantye der Ed.Mogende heere Staten sLant van Utregh ende agtervolgens dye Sgouceduel daer van synde toe gelyedt ende geoordyneert syn om te maecken end edat alles is conformyte van deselve Scgoucedule daarvan synde op peene te verbuieren de boete daertoe staende sonder dat de huyders daer van yeenige actye aende Giltbroeders te moogen pretendeeren.

(verplichting tot onderhoud volgens de schouwvoorschriften=Sgouceduel van de Staten van Utrecht)

Item dat de huyders geen houtgewas van deselve haere gehuyrde lande geduyrende haere huyrjaeren sullen moogen offhouwen ofte doen offhouwen anders nyet als met expressen bevel ende consent van den ouderman ende syne Raedsheeren indertijt

(zonder toestemming van het gildebestuur mag er geen houtgewas gekapt worden)

Item ofte int verhuiren van dese landen twee ofte meer gelyck mijn spraecken soo behoudt den offslager neffens den ouderman met syn raedsheeren den slagg aen haer ofte den geen en moogen gunnen die het selve haer gelieven sal ofte wederom op nyens opveylen soo het haerluyden gelyven sal

(als er twee personen tegelijk "mijn spraecken" = afmijnen, mag de veilingmeester/ouderman opnieuw laten opbieden)

Item indien dat de huysders alle soodanyge borghen als vooren verhaelt is nyet datelyck conden stellen soo salmen het selve gehuerden landt wederom nyens moogen verhuiren ende soo het minder gelt als het eersmaels gehuyrt is salmen het selve aen den eersten mynder syn persoon ende syn gereedste goederen met het vendel ende trommel moghen uytpenden end excuteren ende al wat het meerdergelt sal comen tot profyt van den gemenen gildebroeders

(indien een huurder niet direct twee geschikte personen als borg gesteld kunnen worden, mag het perceel opnieuw geveild worden en de eventuele minderopbrengst ten laste van de eerste gebracht worden, opnieuw in aanwezigheid van vendel/trom)

Item dat de huysders van de selve gehuerde Landen sullen moeten gedoogen dat men alle elsen pooten inde voors. Sgutteryelanden staende by den Overigeydt ofte Ymant van haerent wege sullen opgetogen worden om deselve op de Candt vant land te doen setten ende vorders op de cant vant land te moogen pooten soo het selve die Overigeydt belyven sal onbecront van de selve pagters ofte Ymant anders

(huurder moet gedogen dat er langs de slootkant elzen geplaatst worden)

Item sullen de pagters boven haer beloofde pagtpennyngen datelyck by den slag betalen het rantsoen daer toe staenden sonder dat het aen den belooffde pagtpennyngen afslag strecken sal ende nog daerboven alle Jaere op sint aegtendag te betaalen den Leges daer toe staende soo hier naer volgt

(na de afslag dient direct een extra bedrag, het rantsoen, betaald te worden)

Item dat nymant van den Overigeyden den voors Sgutterye Gilde sullen moogen Borg worden

(bestuursleden van het gilde mogen niet borg staan)

Item indien den affslager hem in syn woorden affslaan vergiste ofte vermisten sal daarvan onbehaelt blyven ende hem andermael wederom mogen verhaelen onbecront van Ymant

(waarmee de veilingmeester zichzelf tenslotte vrijwaart van alle aanspraken)

VAN DE BOEKENPLANK

1. Soest en Soesterberg – 100 jaar Groeistappen en –stuipen
Ruimtelijke ontwikkeling van Soest en Soesterberg in de twintigste eeuw.
(Wim de Kam, Bert Krijger, Wim Peters en Jan van Steendelaar)
2. Familie Boissevain en Den Dolder. (Het landgoed Ewijkshoeve)
Dolderse Kroniek – 3^e jrg nr 2 – mei 2000.
3. Stamboom familie Luijf – Eemnes
(waaronder Jan Arnoldus Luijf – buitengewoon veldwachter in Soest – ook genoemd de burgemeester van Soesterberg)
Historische Kring Eemnes jrg 22, nr 1 – maart 2000
4. Laat maar waaien – Aardkundige monumenten
(De lange en korte duinen te Soest)
Oud Utrecht 73 jrg nr 2 - 2000

De leden van de Historische Vereniging Soest werken in een aantal werkgroepen om onderzoek te doen en gegevens vast te leggen. Voor nadere informatie kunt u met de contact-personen overleggen, t.w.

Werkgroep:

Archeologie : de heer J. van der Putten, telefoon 035 - 6018965
Genealogie : de heer W. Routers, telefoon 035 - 6010169
Mondelinge geschiedenis:
de heer W.P. de Kam, telefoon 035 - 5880048
Contact Gemeentelijke Monumentencommissie:
de heer H. Gerth, telefoon 035 - 6016635
Contact Museum Oud Soest:
de heer A.J. van den Dijssel, telefoon 035 - 6027238

De contributie bedraagt fl. 40,00 per jaar

Betaling is mogelijk : - op de postrekening van de penningmeester
Historische Vereniging Soest nr. 54 59 218
- dan wel op de bankrekening van de Vereniging bij
de Rabobank te Soest, rek.nr. 3599.02.235
(Giro van de bank: 21 27 75)

Losse nummers : Verkrijgbaar bij de secretaris.
Leden fl. 5,00
Niet-leden fl. 10,00

INHOUDSOPGAVE ZOMERNUMMER 2000

	Blz.
Soester monument "Egghermonde"	1
Kwartierstaat van Grietje van Fulpen (deel 2)	2
Van oorsprong.....(deel 3)	11
In memoriam Wim Ibo	14
De oude gildeboeken	16
Van de boekenplank	20

